

Міністерство освіти і науки України
Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
Інститут соціальної та політичної психології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Факультет психології

Рада молодих вчених факультету психології КНУ імені Тараса Шевченка
НТСА факультету психології КНУ імені Тараса Шевченка
Університет Осло, м. Осло, Норвегія
Університет соціальних та гуманітарних наук, м. Варшава, Польща
Університет імені Міколаса Ромериса, м. Вільнюс, Литва
Іннсбрукський університет, м. Іннсбрук, Австрія
NOBIA університет, м. Вааса, Фінляндія

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ВЕСНА-2022

МАТЕРІАЛИ

XXIV Міжнародної конференції молодих науковців

**ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТОСТІ
В СУЧАСНІЙ НАУЦІ:
РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ
(PPMSRPR)**

21-22 квітня 2022 р.

Київ
Видавництво Ліра-К
2022

Здійснений теоретичний огляд дозволяє висунути припущення, що психологічне благополуччя дітей-сиріт та дітей, що залишилися без піклування батьків, у різних умовах соціалізації визначається специфікою середовища (центр сприяння сімейному вихованню (дитячий будинок) або дитячий оздоровчий табір), складом соціального оточення (гомогенне – лише діти-сироти та діти, що залишилися без піклування батьків, або гетерогенне – сироти та «сімейні» діти) та ситуацією взаємодії (спілкування з однолітками, спільна діяльність з однолітками, спілкування з дорослими). При дослідженні даного феномену слід робити аналіз специфічної для кожного віку соціальної ситуації розвитку, а також враховувати наявність психологічних новоутворень та самої вікової діяльності особистості, її емоційний стан та механізми захисту.

Використані джерела: 1. Аверин, В. А. (1998). Психология детей и подростков. СПб. : Питер, 304-311. 2. Куликов, Л. В. (2000). Детерминанты удовлетворенности жизнью. Общество и политика. СПб. : Питер, 476-510. 3. Найдьонова, Л. (2007). Психологічне благополуччя людини. *Директор школи*. № 2, 10-19. 4. Reid, S. A. (2012). Social psychological approaches to intergroup communication. *The Handbook of Intergroup Communication*. Cambridge, 249-252. 5. Ryff, C., Keyes, C. L. M. (1995). The Structure of Psychological Well-Being Revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*. Vol. 69, № 4, 719-727.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Шопіна Марина Олександрівна

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Інститут післядипломної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

Якунін Ярослав Юрійович

кандидат хімічних наук,
доцент кафедри природничо-математичної освіти і технологій
Інститут післядипломної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

Під час воєнного стану в Україні однією з пріоритетних задач інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, є психологічна підтримка освітян, дітей та їх батьків. Для психологічної підтримки дітей з особливими освітніми потребами було впроваджено проект на YouTube каналі з відеороликами для батьків, вихователів, педагогічних

працівників, які займаються з дітьми, що мають особливі освітні потреби, у вигляді відео парад, відеоролики виходять кожного дня з понеділка по п'ятницю о десятій ранку [1].

Головна проблема, яку ми бачимо, це надання психологічної допомоги батькам дітей, які мають дитину з особливими освітніми потребами і наразі позбавлені можливості відвідувати спеціалізовані дитячі заклади, а також займатись з такими фахівцями як з психологи, логопеди, дефектологи тощо. Тому головними завданнями нашого проєкту стали такі: навчити батьків самостійно займатись з дитиною; наголошувати на необхідності продовжувати розвивальні заняття, що сприятимуть подальшому розвитку мови і здібностей дитини; надати психологічну і методичну допомогу батькам у виконанні цих завдань; пояснити, як психологічно підтримати дитину.

Дуже серйозною проблемою є ще і той факт, що, на жаль, не всі батьки усвідомлюють, що їх дитина потребує особливої уваги. Проводячи заняття для слухачів курсів підвищення кваліфікації у багатьох дошкільних навчальних закладах м. Києва, основною скаргою вихователів ЗДО було саме те, що більшість дітей, які мають певні відхилення у своєму розвитку, навіть не були обстежені. Батьки категорично відмовляються показувати дитину фахівцям інклюзивно-ресурсних центрів, щоб констатувати факт затримки мови та ініціювати відкриття інклюзивної групи у дитячому садку, який вони відвідують. Більшість батьків пояснюють відмову звернення до фахівців таким чином: «дитина ще зовсім мала», «до чотирьох років логопед не займається з дітьми», «багато прикладів, коли діти починають розмовляти лише після п'яти років» тощо. Батьки, що мають висновки інклюзивних центрів або діагнози психіатра, психоневролога, дитячого невролога або інших фахівців, хоча б визнають існування проблеми і можуть звернутись за допомогою у відповідні центри розвитку дитини за онлайн підтримкою. Батьки ж, які ще не встигли звернутись зі своєї дитиною до відповідних фахівців, не знають куди їм звертатись за допомогою і як займатись із своєю дитиною. Інший складний випадок, коли ті батьки, хто усвідомлює проблему, під час війни залишилися сам на сам з дитиною, що не розмовляє, не розуміє мови або має певну затримку в її розвитку, затримку психічного розвитку, аутизм, РАС тощо. У силу різних причин (евакуація, відсутність можливості дістатися до фахівців) батьки особливих дітей взагалі позбавлені психологічної рівноваги, яку вони відчували, коли знали, що роблять все можливе для розвитку своєї дитини. І в

цьому ми бачимо ще одну серйозну проблему, яку будемо намагатись вирішувати через запроваджений проєкт.

У наших коротких відеоматеріаліх ми пояснюємо, чому важливо регулярно займатись з дитиною, як саме треба займатись, як це робити у відсутності спеціальних допоміжних матеріалів. Розповідаємо про правила роботи з дітьми, особливості організації занять. У дошкільному дитинстві провідною діяльністю є гра, тому всі заняття представлені в ігровій формі. Батькам надаються пояснення, як розпочинати гру з дитиною, поступово ускладнювати ігрові завдання непомітно для дитини, як змінювати завдання, які є особливості у проведенні занять. Надаються психологічні рекомендації щодо організації розпорядку дня дитини, її заохочення до навичок самообслуговування. Пропонуються поради, як пояснити, заспокоїти, комунікувати та впоратись з іншими звичайними речами, які можуть бути складними для дітей з особливими освітніми потребами.

Також у відеороликах ми докладно описуємо і показуємо як розпочати вивчати із дитиною цифри, літери, як пояснювати дитині різні поняття, наприклад «більше – менше». Як самостійно створити матеріал для сортування, складання цілих предметів із часток, як пояснити дитині звичайні побутові речі, як поступово за допомогою звуків, складів навчити дитину повторюванню простих слів, а згодом і простих речень. Як збагатити словниковий запас, якщо дитина вже може розмовляти тощо.

Робота над проєктом з психологічної підтримки дітей з особливими освітніми потребами триває. Наразі, готуються наступні відео-паради, де будуть охоплено багато важливих тем: допомога у подоланні дитячої істерики, страхів і тривожності. Достатньо часу і надалі будемо приділяти поясненням, як підтримувати у дитини інтерес до занять, як знайомити її з оточенням і довкіллям. Отже, допомагати батькам вивести свою дитину на максимально можливий для неї рівень соціалізації та інтелектуального розвитку.

Використані джерела:

1. <https://www.youtube.com/playlist?list=PLMNI2a1L8yZDyq5tWDyYkJyMbrijcZZmp> Останнє звернення 17.04.2022. 2. Шопіна, М. О., Якунін, Я. Ю. (2020). Формування нової парадигми освіти в умовах карантинних обмежень. *WaysScience 1 Міжнародна науково-практична інтернет конференція «Шляхи розвитку науки в сучасних кризових умовах»*, 2(1), 591-592. 3. Шопіна, М. О., Якунін, Я. Ю. (2020). Дослідження потреб освітян щодо покращення навчальних модулів на курсах підвищення педагогічної кваліфікації. *Высокие*

научные цели 2020: Сборник тезисов. Минск. Серия «SWorld-Bel Conference proceedings». 27-30. 4. Шопіна, М. О., Якунін, Я. Ю. (2021). Особливості дистанційного навчання учителів різних спеціальностей виявленню та подоланню дитячої тривожності. Science foundations of modern science and practice. *Abstracts of X International Scientific and Practical Conference. Athens, Greece.* 334-337. 5. Шопіна, М. О., Якунін, Я. Ю. (2021). Дистанційне навчання вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів початкових класів засобом подолання дитячої агресії. *The VIII International Science Conference «Science and practice, actual problems, innovations», November 09-12, 2021, Amsterdam, Netherlands.* 383-386.

КОЛЕКТИВНИЙ НАРЦИСИЗМ І РЕСЕНТИМЕНТ ЯК ПЕРЕДУМОВИ СХВАЛЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ВТОРГНЕННЯ

Ягієв Ілля Ігорович

кандидат психологічних наук,
асистент кафедри експериментальної та прикладної психології
Факультет психології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна
askamah@gmail.com

Умовою можливості успішної реалізації масштабного політичного проєкту як в демократичних, так і недемократичних державах, є його схвалення з боку значної кількості населення, готовність людей до колективної дії на підтримку такого проєкту, або, щонайменше, відсутність активного спротиву його здійсненню. За даними соціологічних опитувань, «спеціальну військову операцію», яка є евфемізмом російсько-української війни, так чи інакше підтримує більше половини росіян. Цифри підтримки варіюються від 68% до 53%, причому дані ВЦИОМ показують зростання з 65% 25 лютого до 74% станом на 17 березня.

Отже, схвальне ставлення значної частини російського суспільства до військової агресії проти України є фактом. Фактом також є очевидна слабкість антивоєнного руху як в самій Росії, що ще можна пояснити репресіями всередині країни, так і в середовищі російської політичної еміграції, що не має подібного виправдання.

Схвальне чи несхвальне ставлення до військової агресії громадян країни-агресора проти іншої країни, є легітимним, і, на жаль, вкрай актуальним предметом психологічного дослідження. Результати подібного дослідження можуть стати підставою для здійснення ефективних інформаційних інтервенцій

